

IKT – PROSTRIEDOK V KONKURENCIESCHOPNOSTI V AGRÁRNOM PROSTREDÍ INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES – MEAN OF COMPETITIVENESS IN AGRARIAN ENVIRONMENT

POPELKA Vladimír, (SR)

ABSTRACT

Information and communication technologies have obtained a position in the whole spectrum of information system in agricultural subject. Success of business subject is determined by the ability of effective management in every area. Requirement for task and function of information assurance and effective utilization of possibilities of information and communication technologies have to respond to approach mentioned above. Information primacy becomes an important factor of success. Information and communication technologies enhance the possibilities of utilization of information system, integrate the information flows, automate lots of processes, and modify the concept of management.

All of that just underline and emphasize the importance of information system, information and communication technologies and afforded information for competitiveness of agricultural subject in gradually globalizing of economic environment.

KEYWORDS

information and communication technologies, business subject, information primacy, competitiveness of agricultural subject

ÚVOD

Úspech podnikateľského subjektu je determinovaný schopnosťou účinného riadenia všetkých oblastí. Tomuto pohľadu a prístupu musí zodpovedať i požiadavka na úlohu a funkčnosť informačného zabezpečenia subjektu a efektívne využitie možností informačných technológií. Skutočnosť, že samotný subjekt v rozhodujúcej miere ovplyvňuje svoju vlastnú ekonomickú situáciu i jej perspektívu a v maximálnej miere nesie dôsledky svojho rozhodovania, nevyhnutne musí viesť k zvýšeniu záujmu o informácie a o využitie moderných informačných technológií.

Informačný systém subjektu popri svojom „klasicom“ celi zberu, uloženia, spracovania a distribúcie informácií potrebných pre rozhodovanie a riadenie, musí aj poskytovať zázemie potrebné pre realizáciu strategických cieľov subjektu s ohľadom na uplatňovanie sa svojich produktov v konkurenčnom prostredí nielen národnom ale čoraz viac i nadnárodnom.

MATERIÁL A METÓDY

Zmeny v metódach riadenia poľnohospodárskych subjektov prinášajú i zmeny v podmienkach informačného zabezpečenia nielen podnikovej ale aj nadpodnikovej úrovne. Zvýšenie samostatnosti v hospodárskej činnosti poľnohospodárskych subjektov sa pochopiteľne premieta i vo zvýšení samostatnosti pokrytia informačných potrieb a informačného zabezpečenia týchto subjektov. To vyžaduje i iné nároky a požiadavky na informačný systém a v konečnom dôsledku i iné chápanie charakteru informačného systému a jeho úloh. Informačný systém poľnohospodárskeho subjektu je ale ovplyvnený nielen týmito okolnosťami ale samozrejme aj vývojom a rozvojom nových možností informačných technológií a ich možnosťami a dosahom na celú činnosť subjektu.

DISKUSIA A VÝSLEDKY

Informačná prevaha sa stáva dôležitým faktorom úspechu. Informačné technológie zvyšujú možnosti využitia informačného systému subjektu, integrujú informačné toky, automatizujú mnohé procesy, menia spôsob riadenia subjektu.

Je ale potrebné zmeniť úlohu informačného systému, ktorá mu je prisudzovaná vo väčšine subjektov a ktorá spočíva v automatizácii existujúcich agend. Je potrebné, ba nutné meniť organizačnú štruktúru subjektu a jeho podnikateľských procesov. Je potrebné systémovo zaviesť a používať systémy pre komplexné riadenie subjektu, ktoré integrujú hlavné prevádzkové a riadiace funkcie, najmä v oblasti výroby, ekonomiky a ľudských zdrojov. Ich cieľom je detailný pohľad na celú činnosť subjektu.

Stáva sa nespochybniteľným význam informácií a informačných technológií v konkurenčnom prostredí poľnohospodárskych subjektov. Pre potreby operatívnych a pružných reakcií manažmentu subjektu na meniace sa podmienky a okolnosti trhového prostredia, musí informačný systém byť schopný informácie takéhoto charakteru poskytovať. A v rôznych štruktúrach a formách. Moderne riadený subjekt taktiež ale vyžaduje informácie z externých zdrojov i z konkurenčného prostredia pre svoje marketingové ciele. A to nielen z prostredia národného, ale prístupom do európskych štruktúr, i z prostredia medzinárodného.

Pre manažment a jeho pružné prispôsobovanie sa meniacim podmienkam, musí informačný systém nielen byť schopný poskytovať informácie o stave a vývoji nákladov a rentability jednotlivých výrobkov, služieb či výrobných jednotiek ale aj o okolitom prostredí, či už platnej legislatíve v danej oblasti, situácii na trhu, potrebách zákazníkov, dodávateľov, o špičkových výrobných technológiách a pod. To všetko iba podčiarkuje a zdôrazňuje význam informačného systému, informačných a komunikačných technológií a poskytovaných informácií pre konkurencieschopnosť poľnohospodárskeho subjektu v postupne sa globalizujúcom hospodárskom prostredí.

Pochopiteľne, že kvalitu informácií ovplyvňujú okrem iného aj prostriedky používané na ich spracovanie. To samozrejme podmieňuje aj aplikáciu informačných a komunikačných technológií v subjekte.

Práve pochopenie a akceptovanie takýchto postojov a prístupov umožní vytvárať priaznivé podmienky pre systémové, komplexné riešenie problematiky informačných systémov zvýšením kvality informácií a zefektívnením informovanosti pri rozhodovaní. To predpokladá ale i podmieňuje prebudovanie informačnej sústavy na nových progresívnych princípoch, zodpovedajúcich súčasným ale aj budúcim obsahovým, technickým, organizačným i programovým možnostiam a potrebám.

Informačný systém poľnohospodárskeho subjektu vo svojom obsahu a štruktúre by mohol a mal akceptovať oblasti, ktoré vyplývajú nielen zo svojich požiadaviek a potrieb, čo je samozrejmosťou, ale aj z celospoločenských zámerov, medzi ktoré patrí aj:

- logická integrácia informačných systémov vo vnútri rezortu pôdohospodárstva s viacnásobným využitím, včítane podnikateľskej sféry,
- vyhľadávanie počiatkových zdrojov informácií a ich automatizované prepojenie na vyššie agregáčne stupne,
- rozvoj informačného systému pre monitorovanie hospodárskeho vývoja rezortu ako podklad pre účinné opatrenia v neštandardných podmienkach,
- rozvoj medzinárodnej spolupráce výrobnej, obchodnej i vedecko-výskumnej a pod.

Globalizácia je prirodzený a nevyhnutný proces integrácie spoločností na vyššej teritoriálnej úrovni ale nepochybne i na vyššej kvalitatívnej úrovni. Vzniká ako dôsledok prepojovania a prelínania národných ekonomík a je charakterizovaná vznikom globálneho konkurenčného prostredia. Je založená na výhodách vznikajúcich v konkurenčnom prostredí. Zároveň ale vyžaduje dosahovanie svetových parametrov v kvalite výroby, cenách a nákladoch,

spoľahlivosti a službách. Globálna konkurencia zblízuje riadiace a manažérske koncepcie v celosvetovom meradle.

Informácie sa stali hnacou silou modernej doby. Ich úloha a funkcie sú determinované prostredím a účelom použitia v oblastiach ich využívania. Pre ekonómov a manažérov subjektov i v agrosektore by mali plniť tieto funkcie:

- poskytovať poznatky o súčasnom stave objektu,
- vysvetľovať javy, ich súvislosti a príčiny,
- využívať výsledky diagnostickej a explikatívnej funkcie na predpovedanie ďalšieho vývoja,
- na základe predchádzajúcich funkcií a syntéze poznatkov slúžiť na vypracovanie rôznych variantov riešenia a výber optimálneho riešenia.

Informácie zobrazujú i transformujú prezentácie minulých i súčasných javov a stavov subjektu. Majú podstatný vplyv na stratégiu subjektu, pomáhajú túto stratégiu vytvárať a modifikovať. Sú významnou súčasťou i komunikačného procesu, ktorý vo významnej miere ovplyvňuje rozhodovacie procesy. Informácie sa v súčasnosti stávajú tovarom podobne ako výrobky, ale aj spolu s tromi klasickými ekonomickými zdrojmi (práca, pôda a kapitál) podmieniajú rozvoj spoločnosti. Pričom ich význam neustále rastie.

Automatizácia v riadiacej činnosti sa stala neoddeliteľnou súčasťou každého progresívneho subjektu. Presadenie sa v trhovom prostredí je závislé od zvyšovania kvality, znižovania výrobných nákladov, skracovania výrobných cyklov a následne rýchlosťou rozhodovania. To všetko vyžaduje zmenené a tomu zodpovedajúce nároky a požiadavky na podnikový informačný systém. Úspech podnikateľského subjektu je determinovaný schopnosťou účinného riadenia všetkých oblastí. Tomuto pohľadu a prístupu musí zodpovedať i požiadavka na úlohu a funkčnosť informačného zabezpečenia subjektu a efektívne využitie možností informačných technológií.

ZÁVER

Kvalita informačného systému a informačných technológií je determinovaná i súčasným charakterom hospodárskeho prostredia. Funkcie informačného systému možno úspešne využiť k získaniu výhody a prevahy v konkurenčnom prostredí. Prostredníctvom celosvetových počítačových sietí možno prenikať na nové trhy, skvalitňovať komunikáciu s dodávateľmi a predovšetkým so zákazníkmi a okamžite reagovať na ich požiadavky a potreby. Investície do informačného systému a informačných technológií sú investíciami na zvýšenie efektívnosti podniku, na presadení sa podniku na trhu, v konkurenčnom prostredí. Je samozrejmé, že i rezort poľnohospodárstva so všetkými svojimi subjektami sa stane súčasťou informačnej infraštruktúry, ktorá s informačnými technológiami umožní vytvorenie globálnej informačnej spoločnosti.

ANOTÁCIA

Informačné a komunikačné technológie nachádzajú svoje miesto v celom spektre informačného systému poľnohospodárskeho subjektu. Úspech podnikateľského subjektu je determinovaný schopnosťou účinného riadenia všetkých oblastí. Tomuto pohľadu a prístupu musí zodpovedať i požiadavka na úlohu a funkčnosť informačného zabezpečenia subjektu a efektívne využitie možností informačných a komunikačných technológií. Informačná prevaha sa stáva dôležitým faktorom úspechu. Informačné a komunikačné technológie zvyšujú možnosti využitia informačného systému subjektu, integrujú informačné toky, automatizujú mnohé procesy, menia spôsob riadenia subjektu. To všetko iba podčiarkuje a zdôrazňuje význam informačného systému, informačných a komunikačných technológií a poskytovaných informácií pre konkurencieschopnosť poľnohospodárskeho subjektu v postupne sa globalizujúcom hospodárskom prostredí.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

informačné a komunikačné technológie, podnikateľský subjekt, informačná prevaha, konkurencieschopnosť poľnohospodárskeho subjektu

LITERATÚRA

1. BOŽEK, P.: Tvorba multimedialnej aplikácie. In The 1st International Conference on Applied Mathematics and Informatics at Universities“ 2001 Gabčíkovo 2001, s. 306-310. ISBN 80-227-1568-9
2. KORCOVÁ, Z.: Informačná spoločnosť, PC a Internet. In: Zborník z medzinárodného vedeckého seminára „Aktuálne problémy riešené v Agrokomplexe“. Nitra: SPU, 2002, s. 31-34 ISBN 80-8069-126-6
3. HENNYEYOVÁ, K.: Informačné technológie a nová ekonomika. In: Zborník anotácií z medzinárodnej vedeckej konferencie „K aktuálnym otázkam v PPK po vstupe SR do EÚ“. Račkova dolina, 2004, s. 52. ISBN 80-8069-368-4.
4. PIVARČIOVÁ, E.: Elektronické knihy. In: Knižnica európskeho štandardu. Zvolen 2002, s. 173-179. ISBN 80-228-1154-8

KONTAKTNÁ ADRESA

Vladimír Popelka, doc. Ing., CSc., Katedra informatiky FEM SPU v Nitre, e-mail:
Vladimir.Popelka@uniag.sk

Recenzent: doc. Ing. Klára Hennyeyová, CSc.